

**Miskolci Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar**

**Bűnügyi Tudományok Intézete
Büntetőjogi és Kriminológiai Tanszék
Büntető Eljárásjogi és
Büntetésvégrehajtási Jogi Tanszék**

Tamási Erzsébet

**A családon belüli erőszak férfi szereplői
PhD értekezés**

**Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola
A doktori iskola vezetője: Dr. Bragyova András
Egyetemi tanár**

**A doktori program:
A magyar állam és jogrendszer, jogtudomány
továbbfejlesztése, különös tekintettel az európai
jogfejlődési tendenciákra.
A bűnügyi tudományok fejlődési irányai**

**Témavezető: Dr. Lévay Miklós
Egyetemi tanár**

Tamási Erzsébet

A családon belüli erőszak férfi szereplői

Témavezető: Dr. Lévy Miklós

Tartalom

Bevezetés	1
I. A nők védelmétől a családon belüli erőszak iparáig	18
Nemzetközi előzmények	18
Először az állatok, majd a gyerekek és végül a nők	18
„Marriage licence as a hitting licence”	19
„A feleségbántalmazás sokkal inkább politikai, mint tudományos terminus”	23
Bántalmazott férfiak	25
Ki kap többet? Szimmetria vagy aszimmetria a családon belüli erőszakban	27
A kutatás irányzatai	29
Biológiai elméletek	30
Pszichopatológiai megközelítés	31
A családi szisztéma teóriája	32
Szociológiai irányzatok	33
A feminista szemlélet	34
A feminista kritikák	35
A hatékonyság	38
A magyar kutatások helyzete	39
Előzmények: a család- és agressziókutatások	40
Indítás: feminista szemlélet a kutatásban	41
Empirikus szociológiai vizsgálatok	42
Az erőszak körforgásának vizsgálata	44
A közvélemény-kutatás	47
Empirikus kriminológiai vizsgálatok	49
Elemzések, értékelések	50

Összegzés	53
II. Férfi erőszak – Erőszakos férfiak	56
565	
Okok és kockázatok a férfi erőszak létrejöttében	56
Az egyfaktoros elméletek életképtelensége	56
Rizikó- és védőfaktorok együttese	58
A többváltozós multifaktoriális koncepció	61
Bírálatok és konklúzió	66
Elkövetői típusok	69
A Holzworth-Munroe-Stuart tipológia	70
A Jacobson-Gottman tipológia	73
A Johnson-modell	76
III. Bántalmazott férfiak – „rejtett nyomorúság”	82
A férfi, mint áldozat	83
A „bántalmazott férj szindróma”	84
Mit mutatnak a kutatások?	85
Források és vélemények	86
Különböző forrásokból származó adatok tipológiája	87
A konfliktusok mérésének módszere	89
A menhelyek, szálláshelyek felmérései	91
A párjuk által meggyilkolt férfiak – gyilkos nők	92
A férfi áldozattá válása rejtettségének okai	94
A társadalom szerepe a férfiak bántalmazásának láthatatlanságában	94
Az intézmények szerepe a férfiak bántalmazásának titkoltságában	97
A férfi bántalmazottságának okai	99
Generációs erőszak átvétel	100
A bántalmazottá válás kockázatai	101
A két nem közötti agresszió különbsége	103
A bántalmazott férfiak jellemzői, a bántalmazás módja	104

A lelki bántalmazás formái	105
A bántalmazott férfiak jellemvonásai	108
Bántalmazott férfiak és a családon belüli erőszak-politika	110
Skócia: Kell-e segítség?	110
Kanada: Segíteni vagy nem segíteni	112
Ausztrália és Új-Zéland: ahol a segítség már valóság	113
Összegzés	114
IV. A férfi verve se jó	117
A férfi sértett vagy áldozat?	118
Számszerű erőszak: nők és férfiak számokban	118
Az erőszak formái	119
Az intim kapcsolat általános jellemzői	123
A konfliktusos viszony	123
A rizikófaktorok	123
Az alkohol	125
A konfliktusok okai	128
A kapcsolatok és a résztvevők típusai	129
A családtípusok	143
A bűncselekmények jellemzői	145
Az eljárás jellemzői	146
Férfihalál: ágyban párnák közt	149
Összegzés	159
V. Büntetés vagy terápia?	165
Kriminológiai elméletek	167
Az elrettentés elmélete	168
A feszültségelmélet	169
A tanuláselmélet	171
A kulturális devianciaelméletek	172
A kontrollelméletek	175
A kontrollegyensúly elmélete	176
A morális jogosság, az erkölcsi felhatalmazás elmélete	176
A konfliktuselméletek	177

A feminista kriminológiai elméletek	178
A családon belüli erőszak társadalmi szintű megelőzése	180
Az elsődleges prevenció	182
Beavatkozás a társadalom szintjén	195
A beavatkozás története	195
A kezeléssel bántalmazói programok	197
A programok hatékonysága	199
Az áldozatok kezelése	209
Az áldozatkezelő programok	211
Összegzés	213
 VI. Jog és rendőrség a partnerek közötti erőszakban	218
„Femokrácia” a nemzetközi dokumentumokban	218
ENSZ-, EU-, ET-dokumentumok	219
A törvénykezéshez adott minta	222
Családon belüli erőszak egyenlő a nők elleni erőszakkal	225
A férfi áldozatok a dokumentumokban	227
A magyar jogszabályok és a családon belüli erőszak	228
Általános jogi szabályozás és védelem	229
A büntetőjogi keretek	229
Civil jogszabályok	232
A „gender- mainstream” és Magyarország	233
Még több aggodalom és tanács	235
A magyar jogi és rendészeti lépések	235
A rendőrség és családon belüli erőszak	236
Az Országgyűlés és a családon belüli erőszak	238
A bűnmegelőzés	239
Az első jogi lépés: a távol tartásról	240
Összegzés	244
 VII. Férfiak és egyéb katasztrófák	246
A történelmi pillanat	246
Család és individualizáció	250

Nemek és intimitás	251
Erőszak és szexualitás	253
A családon belüli erőszak	255
A férfi, mint ördög	259
A vég	261
Irodalom	263
Summary	